

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM
Erdőmérnöki Kar
ERDÉSZETI GÉPTANI TANSZÉK

3

ERZ-1 ERDÉSZETI ZÚZÓ

1996.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI EGYETEM

Erdészeti Géptani Tanszék

Tanszékvezető: Dr. Horváth Béla

H-9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 4. Pf. 132.

Telefon: (36) 99/311-100 Fax: (36) 99/311-103 Telex: 249-126

ERZ-1 ERDÉSZETI ZÚZÓ

Gépesítési információ

Sopron, 1996.

A gépesítési információ készült:

a Mezőgazdasági és Erdészeti Alap (MEA) által finanszírozott kutatás (MEA-3/14) alapján, a Mezőgépfeljesztő Ipari Rt (Budapest) támogatásával.

A kutatást végezte és az eredeti jelentést¹ készítette:

az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdészeti Géptani Tanszéke.

A kutatásban és az eredeti jelentés összeállításában közreműködők:

Czupy Imre tanszéki mérnök,
Csalló Rudolf szakoktató,
Fritz Illés tanszéki mechanikus,
Dr. Horváth Béla tanszékvezető egyetemi docens,
Dr. Pirkhoffer János egyetemi adjunktus,
Spingár Péter doktorandusz.

A gépesítési információt írta:

Czupy Imre tanszéki mérnök.

A sorozatot szerkeszti:

Dr. Horváth Béla tanszékvezető egyetemi docens.

---

¹ **Horváth B.** szerk. (1996): Hazai gyártású erdészeti gépek funkcionális vizsgálata. Kutatási jelentés. EFE, Sopron. 118 p.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az erdészeti zúzó műszaki jellemzői	6
1.1 Az erdészeti zúzó termékazonosítói.....	6
1.2 Az erdészeti zúzó rendeltetése, alkalmazási területe.....	6
1.3 Az erdészeti zúzó szerkezeti felépítése.....	6
1.4 Az erdészeti zúzó műszaki adatai	8
1.41 Az erdészeti zúzó befoglaló méretei	8
1.42 Az erdészeti zúzó szerkezeti méretei	8
1.43 Az erdészeti zúzó üzemeltetési adatai.....	10
2. Az erdészeti zúzó működése, beállítása.....	11
2.1 A gép működése	11
2.2 A gép beállítása	11
3. Az erdészeti zúzó értékelése	12
3.1 A gép szerkezeti felépítésére vonatkozó értékelés	12
3.2 Az üzemeltető erőgép jellemzése.....	12
3.3 A gép biztonságtechnikai értékelése.....	13
3.4 A gép munkaminőségének értékelése	13
3.5 A gép ökonómiai értékelése	14
3.51 Teljesítmény-jellemzők	14
3.52 Költségelemzés.....	16

1. AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ MŰSZAKI JELLEMZŐI

1.1 AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ TERMÉKAZONOSÍTÓI

Típusa: ERZ-1.
Gyártója és forgalmazója: Mezőgépfeljesztő Ipari Rt.
1173. Budapest, Pesti u. 5.
Tel.: 1/258-1888.
Fax: 1/258-1366.
ITJ száma: 39-9.

1.2 AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ RENDELTETÉSE, ALKALMAZÁSI TERÜLETE

Az erdészeti zúzó rendeltetése, hogy lágyszárú gyomnövények irtását és sarjirtást végezzen.

Alkalmazási területe:

- erdősítések sorközi ápolása,
- terület-előkészítési munkák,
- útszegélyek, árokpartok karbantartása.

1.3 AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE

Az ERZ-1 erdészeti zúzó mobil, traktorral üzemeltethető munkagép. Olyan konstrukciójú eszköz, amely szállításnál függesztett, munkavégzés közben pedig lehet szintén függesztett traktorkapcsolatú, vagy támaszkodhat csúszótalpain keresztül a talajra (a traktor függesztőberendezésének "úszó" állásánál).

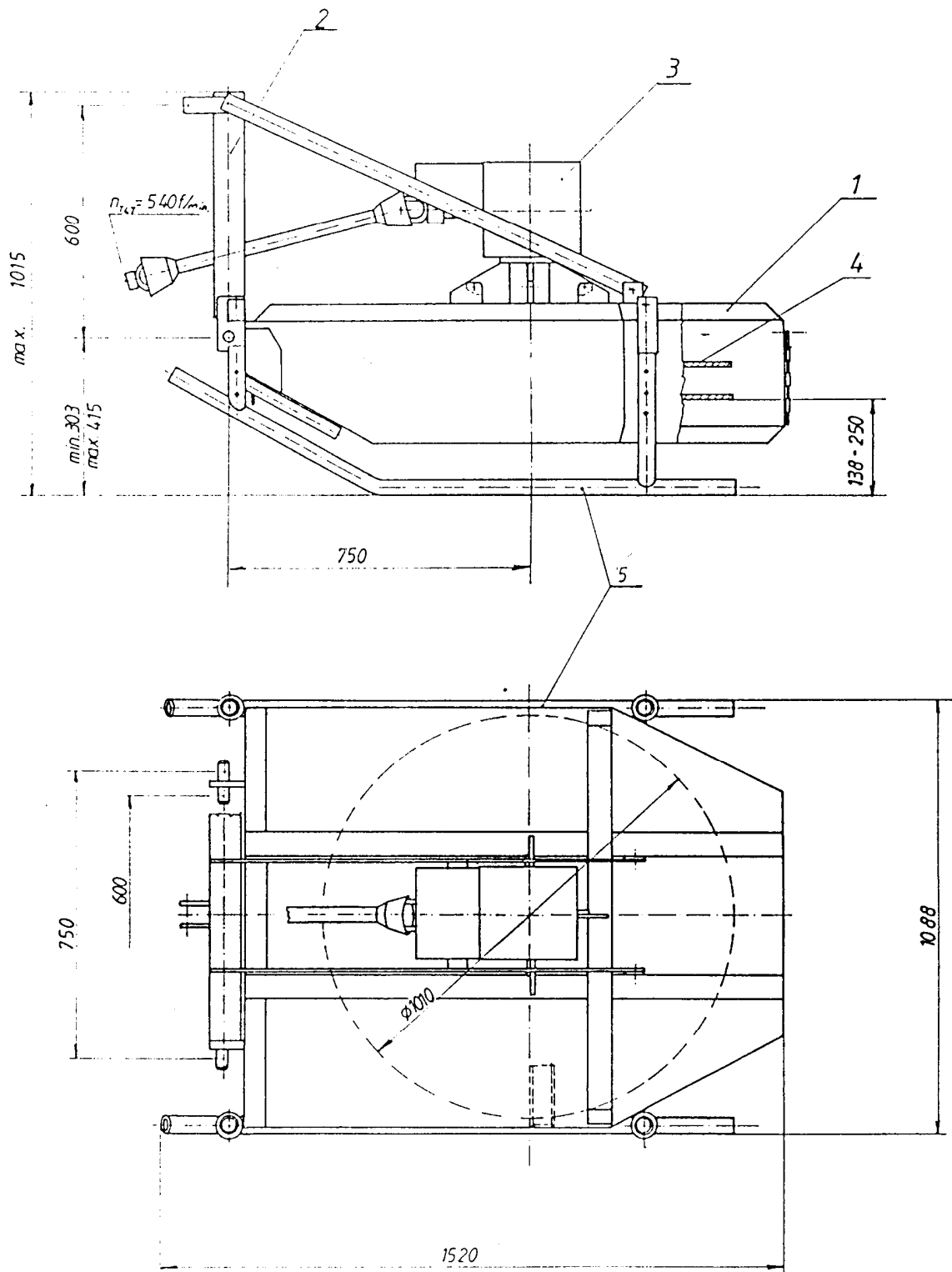
A gép fő szerkezeti részei az alábbiak (1. ábra):

- váz (1),
- függesztőszerkezet(2),
- hajtás (3),
- vágószerkezet (4) és
- csúszótalpak (5).

A *váz* U acélból hegesztett, alsó lemezborítással rendelkező szerkezet, amely a gép további részeit hordja. A szerkezeti elemek csavarkötéssel vagy hegesztéssel kapcsolódnak a vázhoz. A tuskón való áthaladást csúszóelemek segítik, amelyek hegesztéssel csatlakoznak a váz első részéhez. Hátul a zúzott anyag kirepülését védőláncok akadályozzák meg. A láncok a lemezre csavarozott laposvasra vannak felhegesztve.

A *függesztőszerkezet* hajlított laposacélokból készült. A váz első részéhez csatlakozva hárompontos felfüggesztést biztosít az erőgéphez. Merevítése

laposacél karokkal történik, amelyek csavarkötéssel kapcsolódnak a vázhoz.

1. ábra

Az erdészeti zúzó szerkezeti felépítése

1. váz, 2. függesztőszerkezet, 3. hajtás, 4. vágószerkezet, 5. csúszótalp

A *hajtás* szabadonfutós és nyomatékhatárolós kardántengelyből és szög-hajtóműből áll. Kapcsolatot biztosít az erőgép teljesítmény-leadó tengelycsonkja (TLT-e) és a vágószerkezet között. E kapcsolat révén a TLT motorarányos fordulatszáma a hajtómű gyorsító áttételén keresztül jut el a rotor tengelyére.

A *vágószerkezet* függőleges tengelyű, lengőkéses kialakítású. A mozgó zúzókések száma 4 db. A kések páronként egymás fölött helyezkednek el. A késpárok elrendezése 180°-os. A forgó kések munkáját a váz két oldalára csavarozott ellenkések segítik, amelyek a lengőkéssorok között találhatók.

A *csúszótalpak* hajlított - hegesztett cső szerkezetűek. A váz két oldalához elmozgathatóan csatlakozva különböző vágási magasságok beállítását biztosítják.

1.4 AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ MŰSZAKI ADATAI

1.41 Az erdészeti zúzó befoglaló méretei

Hossza:	1520 mm.
Szélessége:	1088 mm.
Maximális magassága:	1015 mm.
Tömege:	245 kg.

1.42 Az erdészeti zúzó szerkezeti méretei

1.42.1 Váz

A váz:

– hossza:	1440 mm,
– szélessége:	1088 mm,
– magassága:	303 mm.

1.42.2 Függesztő szerkezet

A függesztőkeret tartóinak:

– keresztmetszete:	82×10 mm,
– hossza:	610 mm.

A függesztőkeretet merevítő rudak:

– keresztmetszete:	52×10 mm,
– hossza:	1180 mm.

Az alsó függesztőcsapok:

– száma:	2x2,
– átmérője:	29/22 mm,
– hossza:	60/46 mm,

– középtávolsága:	600/750 mm.
A felső függesztőfuratok átmérője:	26 mm.
A felső függesztőfuratokat hordó lapok közötti távolság:	55 mm.
Az alsó függesztőcsapok és a felső függesztőfuratok egymástóli függőleges távolsága:	600 mm.
A felső függesztőfuratok és a váz felső síkja közötti függőleges távolság:	550 mm.

1.42.3 Hajtás

A hajtómű:

– hossza:	180 mm,
– szélessége:	220 mm,
– magassága:	350 mm,
– bemenő tengelyének mérete:	6×29×35 mm,
– tengelycsonkjának hossza:	100 mm,
– áttétele:	2,22.

A hajtómű kijövő tengelyének vízszintes távolsága az alsó függesztőcsapoktól: 750 mm.

A kardántengely:

– típusa:	UKM Re kard,
– hossza:	930/1342 mm,
– csatlakozó mérete (mindkét végen):	6×29×35 mm.

1.42.4 Vágószerkezet

A vágószerkezet:

– agyrészének külső átmérője:	240 mm,
– magassága:	200 mm.

A lengőkések:

– száma:	2×2 db,
– keresztmetszete:	100×10 mm,
– teljes hossza:	365 mm,
– élhossza:	210 mm.

A lengőkéseket tartó csapok külső átmérője: 45 mm.

Az ellenkések:

– száma:	2×1 db,
– keresztmetszete:	100×10 mm,

– hossza:	210 mm.
A vágószerkezet külső átmérője:	1010 mm.

1.42.5 Csúszótalpak

A csúszótalpakat alkotó cső keresztmetszeti mérete: $\varnothing 38/\varnothing 30$ mm.

A csúszótalpak:

– hossza:	1520 mm,
– magassága:	610 mm,
– állítási lehetőségeinek száma:	5,
– nyomtávolsága:	1040 mm,
– alsó élének függőleges távolsága az alsó függesztőcsaptól:	303 - 415 mm.

A tuskón való áthaladást segítő csúszóelemeket alkotó csövek:

– keresztmetszeti mérete:	$\varnothing 38/\varnothing 30$ mm,
– hossza:	325 mm,
– száma:	2 db,
– egymástól mért távolsága:	370 mm.

1.43 Az erdészeti zúzó üzemeltetési adatai

Munkaszélessége (a művelt sáv szélessége):	1010 mm.
Minimális sortávolság, amelyen belül alkalmazható:	1400 mm.
Vágási magassága:	140...250 mm.
Vágható maximális gallyátmérő:	50 mm.
Megengedett akadálymagasság (tuskómagasság):	max. 200 mm.
Munkasebessége:	3...6 km/h.
Teljesítményigénye:	min. 15 kW.
Behajtó fordulatszámigénye:	540 1/min.
A vágószerkezet üzemi fordulatszáma:	1200 1/min.
Kiszolgáló személyzet:	1 fő traktoros.
Teljesítménye műszakóránként:	0,20...0,48 ha/h,
(a munkasebességtől ($v = 3...6$ km/h) és a sortávolságtól ($b = 1,4...2,0$ m) függően, $K_{03} = 0,6$ -os gépkihhasználásnál).	

2. AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ MŰKÖDÉSE, BEÁLLÍTÁSA

2.1 A GÉP MŰKÖDÉSE

A gép a traktor hátsó függesztőszerkezetére szerelve, a TLT-ről kardán-tengellyel hajtva üzemel. A függőleges tengely körül forgó rotoron a két sorban lévő lengőkések az oldalfalra szerelt ellenkésekkel együtt végzik a zúzást.

2.2 A GÉP BEÁLLÍTÁSA

Az ERZ-1 erdészeti zúzó működéshez szükséges beállítását a következő kezelőszervek, illetve állítási lehetőségek biztosítják:

- szintbeállítás a függesztőberendezés segítségével;
- a megkívánt zúzási magasság beállítása a csúszótalpakkal, fokozatonként.

A beállításokat a gép üzembe helyezése előtt kell elvégezni. A gépnek üzem közben folyamatos beavatkozást igénylő kezelőszervei nincsenek.

3. AZ ERDÉSZETI ZÚZÓ ÉRTÉKELÉSE

3.1 A GÉP SZERKEZETI FELÉPÍTÉSÉRE VONATKOZÓ ÉRTÉKELÉS

Az erdészeti zúzó szerkezeti felépítése olyan, hogy biztosítani tudja az alapfunkció ellátását. Sorozatgyártás esetén azonban apróbb szerkezeti módosításokra szorul. A prototípus vizsgálata után az alábbi észrevételeket tehetjük:

- a hátsó védőláncok beleérnek a vágószerkezet késeibe, minek következtében azok leszakadhatnak;
- az első védőlemezek tartótengelye nem elég erős, deformálódik, törik;
- a tuskón való áthaladást segítő csúszóelemek nem elég erősek, könnyen letörnek;
- a vágószerkezet késeit időnként élezni kell, az ehhez szükséges ki-be szerelésük azonban nehézkes.

A hiányosságok megszüntetésének módjai:

- a láncok aljának merevítése;
- erősebb tartótengely alkalmazása;
- a csúszóelemek megerősítése.

3.2 AZ ÜZEMELTETŐ ERŐGÉP JELLEMZÉSE

Az erdészeti zúzó üzemeltetésére olyan erőgép alkalmas, amelynek:

- hárompontos függesztőberendezése az MSZ 19088:77 szerinti;
- 10-14 kN-os vonóerő osztályba tartozik;
- legalább akkora tömegű és olyan tömegeloszlású, hogy a munkagép függesztésekor az egység hosszirányú stabilitása megfelelő;
- teljesítménye legalább 15 kW;
- szélessége megközelítően megegyezik a zúzó szélességével, így igazodik az ápolandó erdősítés sortávolságához;
- terepjáró képessége megfelelő (lehetőleg csuklós kivitelű, mert ez a tuskós területeken biztonságosan mozog);
- TLT-jén az $n_{TLT} = 540$ 1/min szabványos motorarányos fordulatszám kapcsolható.

A fenti követelményeknek a Magyarországon elérhető traktorok közül leginkább:

- a T-25A;
- a T-30A/80;
- a HOLDER AG-35;
- a TV-826

típusok felelnek meg.

3.3 A GÉP BIZTONSÁGTECHNIKAI ÉRTÉKELÉSE

A gép a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény és a munkaügyi miniszter vonatkozó rendelete szerint külső intézmény általi munkavédelmi megfelelés vizsgálatra nem kötelezett.

A gép munkavédelmi megfelelését a gyártó is tanúsíthatja, ehhez azonban a következők teljesítése szükséges:

– az MSZ-05-100100-83 szerinti adattábla elhelyezése a gépen a következő tartalommal:

Géptípus: ERZ-1
Gyártó: MEFI Rt., Budapest
Gyártási év: 1995.
Gyártási szám: 001/95.
Tömeg: 245 kg.

– a MSZ 775:79 szerinti üzemeltetési dokumentáció összeállítása;
– az alábbi biztonságtechnikai feliratok, szimbólumok elhelyezése a gépen:

MAX. SEBESSÉG: 6 KM/H,
emelési helyek megjelölése,
kenési helyek megjelölése.

A fenti elvárások a sorozatgyártott gépeknél már teljesítődtek.

3.4 A GÉP MUNKAMINŐSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE

Az ERZ-1 erdészeti zúzó munkája akkor megfelelő, ha a lágyszárú növényeket levágja és szétzúzza, a fás szárú gallyakat min. 50 mm átmérőig felaprítja, és egyenletesen zúzott, tiszta felületet hagy maga után. Minden olyan helyen, ahol elég zúzni és nem kell éles vágásfelület (pl.: erdőfelújításokban), jól alkalmazható.

A gép szerkezeti kialakításából adódóan alkalmas a tuskó átlépésére. A rotor szimmetriavonalába eső tuskókra felcsúszik a kisegítő csúszóelemek segítségével, így a lengőkések nem vágnak bele a tuskóba. A tuskó elhagyása után a kések folyamatosan tovább dolgoznak.

A vizsgálatok szerint a gép megfelelő minőségű munka végzésére alkalmas.

3.5 A GÉP ÖKONÓMIAI ÉRTÉKELÉSE

3.51 Teljesítmény-jellemzők

Az erdészeti zúzó területteljesítménye alapvetően:

- a munkasebességtől (v),
- a sortávolságtól (b) és
- a gépkihasználási tényezőtől (K_{03})

függ. Befolyásolja még a teljesítményt:

- a táblahossz (L) és
- a táblavégi fordulók ideje (t_f).

A *munkasebesség* a gép konstrukciójától és a terepviszonyoktól függően a gyakorlatban: $v = 3 - 6$ km/h közötti lehet.

A *sortávolság* minimális értéke részben a munkagép konstrukciójától, részben az üzemeltető erőgép szélességétől függ. A zúzó szerkezeti méreteiből adódóan – ha az üzemeltető traktor nyomtávolsága ezt megengedi – a géppel minimálisan a $b_{\min} = 1400$ mm-es sortáv megművelhető. A gyakorlatban a gépet $b_{\max} = 2000$ mm-es sortávolságig célszerű alkalmazni. A sortávolság maximális értékét a munkagép és az erőgép elvileg nem korlátozza.

A *gépkihasználási tényező* (időkihasználási tényező, produktív és összes munkaidő aránya) a karbantartási és javítási időktől, valamint az egyéb idővesztésegtől függ. Értéke a gyakorlatban: $K_{03} = 0,5 \dots 0,8$.

A *táblahossz* értéke gyakorlati tapasztalatok alapján 100 - 300 m közötti. Befolyásoló hatása másodlagos, ezért az átlagos értékkel ($L = 200$ m) számolhatunk.

A *táblavégi fordulók ideje* méréseink szerint 0,6...1,4 min közötti, de mivel befolyásoló hatása szintén másodlagos a területteljesítményre, megengedhető az átlagadattal ($t_f = 1$ min) történő értékelés.

Az erdészeti zúzóval elérhető *produktív idő alatti-, és műszakidő alatti területteljesítmények* a befolyásoló tényezők:

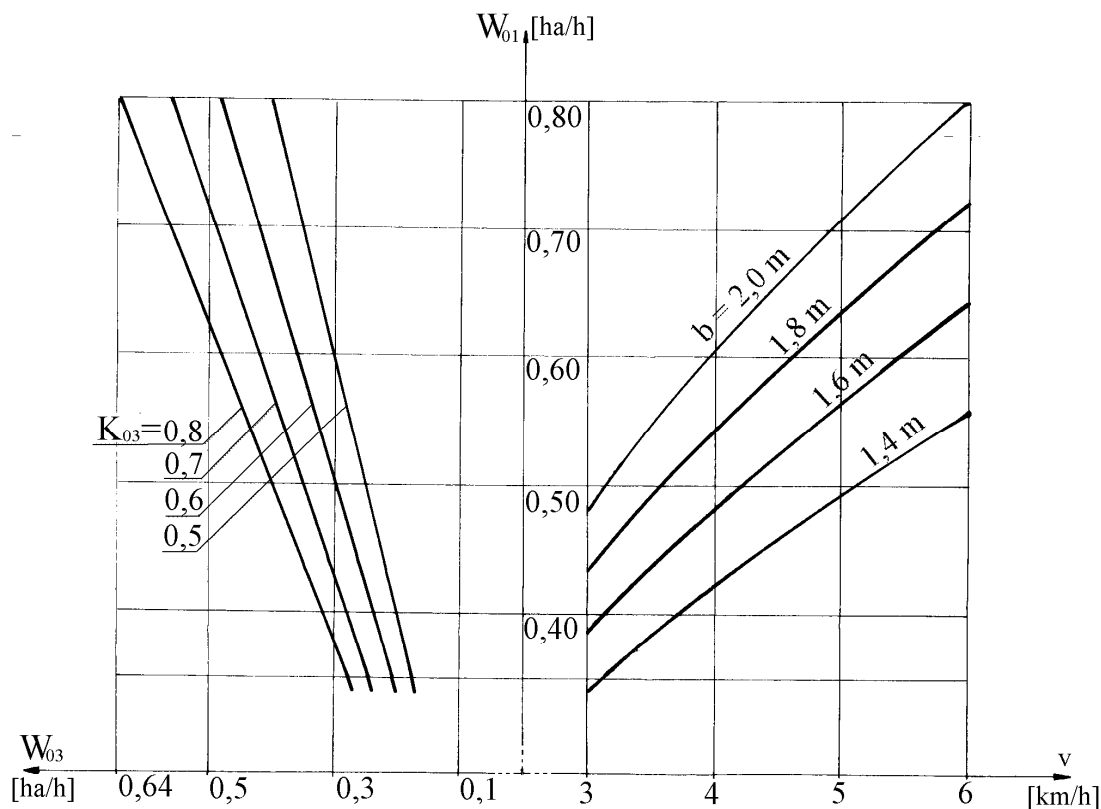
- a munkasebesség ($v = 3 \dots 6$ km/h),
- a sortávolságtól ($b = 1,4 \dots 2,0$ m),
- a gépkihasználási tényező ($K_{03} = 0,5 \dots 0,8$),
- a táblahossz ($L = 200$ m) és
- a táblavégi fordulók ideje ($t_f = 1$ min)

függvényében az 1. táblázat szerintiék, kapcsolatukat pedig a 2. ábra szemlélteti.

1. táblázat. Az erdészeti zúzó területteljesítményei

Termékív idő alatti területteljesítmény W_{01} [ha/h]				
b [m] v [km/h]	1,4	1,6	1,8	2,0
3	0,336	0,384	0,432	0,480
3,5	0,379	0,433	0,488	0,542
4	0,420	0,480	0,540	0,600
4,5	0,458	0,524	0,589	0,654
5	0,494	0,565	0,635	0,706
5,5	0,528	0,603	0,679	0,754
6	0,560	0,640	0,720	0,800

Műszakidő alatti területteljesítmény: W_{03} [ha/h]				
K_{03} W_{01} [ha/h]	0,5	0,6	0,7	0,8
0,336	0,168	0,202	0,235	0,269
0,350	0,175	0,210	0,245	0,280
0,400	0,200	0,240	0,280	0,320
0,450	0,225	0,270	0,315	0,360
0,500	0,250	0,300	0,350	0,400
0,550	0,275	0,330	0,385	0,440
0,600	0,300	0,360	0,420	0,480
0,650	0,325	0,390	0,455	0,520
0,700	0,350	0,420	0,490	0,560
0,750	0,375	0,450	0,525	0,600
0,800	0,400	0,480	0,560	0,640

2. ábra
Az erdészeti zúzó területteljesítményei

3.52 Költségelemzés

A költségelemzés célja a munkagépre (ERZ-1 erdészeti zúzó), és a gépcsoportra (munkagép + erőgép) vonatkozó:

- műszakóra önköltségnek (Ft/h), valamint
- a szárazítás műveleti költségének (Ft/ha)

meghatározása. A költségelemzés 1996. januári árakon készült, felhasználva az FM Műszaki Intézet (a későbbiekben: FM-MI) bázisgazdaságainak átlagadatait².

A költségelemzés munkagépre vonatkozó kiinduló adatai:

- *gépár*: $\mathbf{A} = 195.000,-$ Ft (a gépár az ÁFA-t nem tartalmazza, mivel az általában visszaigényelhető, így a gépuzemeltetés költségeit nem terheli);
- *gép éves teljesítése* (éves üzemórák száma): $t_{\text{év}} = 300$ h, vizsgálataink és irodalmi adatok alapján;

² Gockler L. - Lakatos I.-né (1995): Mezőgazdasági gépek ára és költsége 1995-ben. Mezőgazdasági gépuzemeltetés. 1. szám. 56 p.

- *értékcsökkenési leírás* (amortizációs kulcs): $p = 17 \%$;
- *javítási költségtényező* (azt fejezi ki, hogy évente a gépár hány százaléka fordítódik javításra és karbantartásra): $r = 25,2 \%$, az FM-MI bázisgazdaságaiban alkalmazott szárzúzókra jellemző, 1995. évi átlagértékek alapján (tekintettel arra, hogy a vizsgált gépre vonatkozó ilyen irányú, hosszú távú adatok nem állnak rendelkezésre);
- *egyéb költségtényező* (azt fejezi ki, hogy évente a gépár hány százaléka az egyéb költség): $e = 0,89 \%$, az FM-MI bázisgazdaságaiban alkalmazott szárzúzókra jellemző, 1995. évi átlagértékek alapján (tekintettel arra, hogy a vizsgált gépre vonatkozó ilyen irányú, hosszú távú adatok nem állnak rendelkezésre).

Az erdészeti zúzó műszakóra-önköltsége:

$$F_{03 \text{ zúzó}} = \frac{A(p + r + e)}{t_{\text{év}}} = \frac{195.000(0,17 + 0,252 + 0,0089)}{300} = 280,- \text{ Ft / h.}$$

A traktor műszakóra önköltsége:

Az erdészeti zúzó üzemeltetésére optimálisan felhasználható traktorok közül a T-25A típus adatait vesszük alapul úgy, hogy az FM-MI bázisgazdaságaiban 1995-ben jellemző átlagértéket 15%-kal megnöveljük. Ennek alapján:

$$F_{03 \text{ tr}} = 593,- \text{ Ft/h.}$$

A gépcsoport műszakóra-önköltsége (F_{03}):

$$F_{03} = F_{03 \text{ zúzó}} + F_{03 \text{ tr}} = 280 + 593 = 873,- \text{ Ft/h.}$$

A zúzás műveleti költsége (M_{03}):

- a gépcsoport műszakóra-önköltségének (F_{03}) és a
- a gép műszakidő alatti területteljesítményének (W_{03})

függvénye, azaz:

$$M_{03} = \frac{F_{03}}{W_{03}}.$$

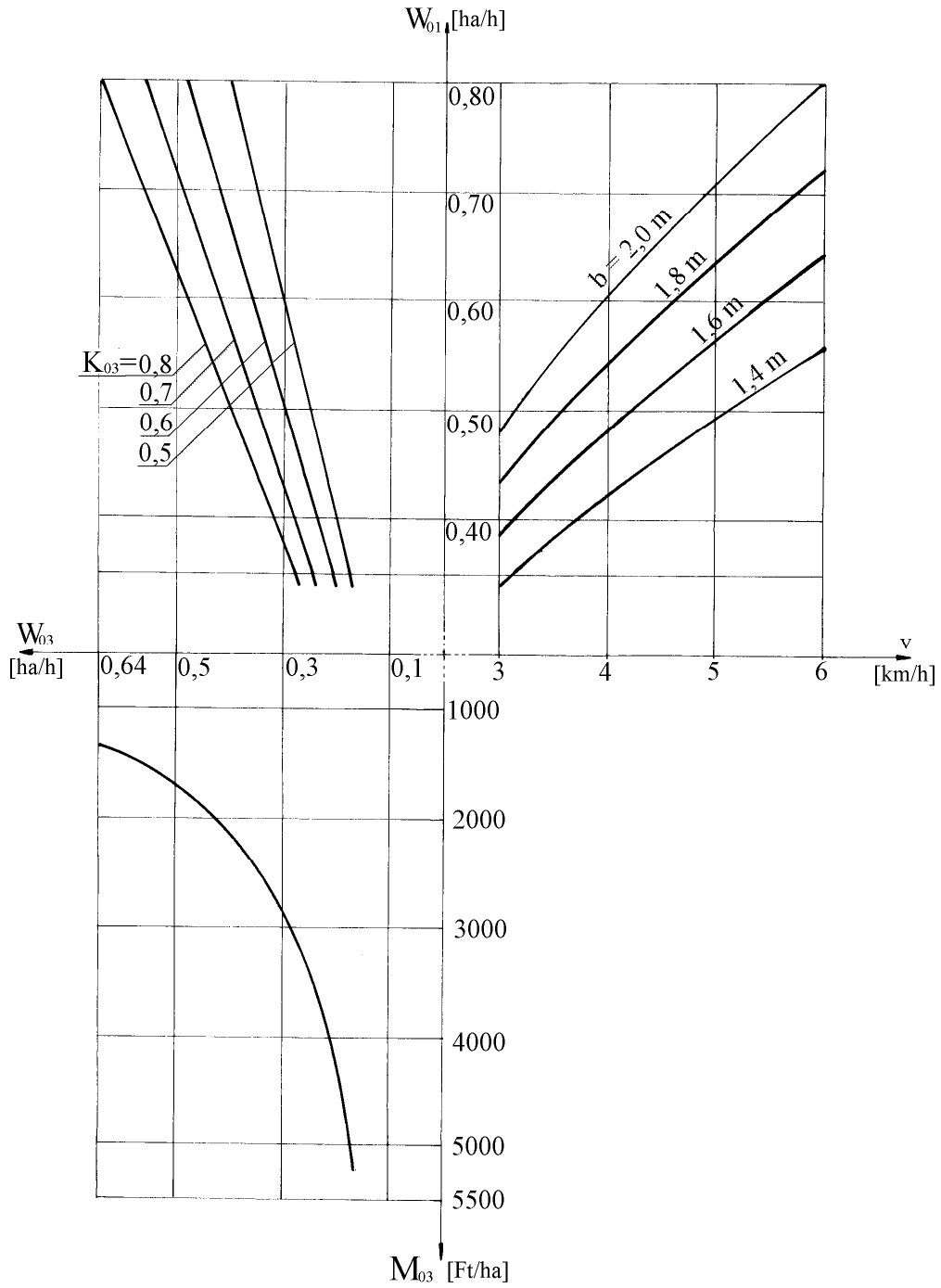
A géppel elérhető műszakidő alatti területteljesítmény: $W_{03} = 0,168 \dots 0,640$ ha/h közötti, ennek megfelelően az erdészeti zúzó műveleti költsége:

$$M_{03} = 1364,- \dots 5196,- \text{ Ft/ha közötti.}$$

A zúzás műveleti költségének (M_{03}) számszerű értékeit, a műszakidő alatti teljesítmény függvényében a 2. táblázat mutatja. A műveleti költség az üzemeltetési jellemzőkhöz a 3. ábra szerint rendelhető hozzá.

2. táblázat Az erdészeti zúzás műveleti költsége

$W_{03} \left[\frac{\text{ha}}{\text{h}} \right]$	0,168	0,200	0,300	0,400	0,500	0,600	0,640
$M_{03} \left[\frac{\text{Ft}}{\text{ha}} \right]$	5196,-	4365,-	2910,-	2182,-	1746,-	1455,-	1364,-

3. ábra

Az erdészeti zúzó területteljesítményei és a zúzás műveleti költsége

Felelős kiadó: Dr. Horváth Béla.
Készült ofszet eljárással, a PANAX KFT. nyomdaüzemében.
Felelős vezető: Nagy József.
Megjelent 300 példányban.

